

Arne Ording

Kronikk.

Den 5. juli laar aapnet tyskerne sin 3. sommeroffensiv paa estfronten. Det var mange som tvilte paa at tyskerne vilde vere istand til aa begynne noen offensiv i sommer. De har ikke lenger militær hjelp av vasallstatene, og de har hatt store tap. Men den tyske arme er fremdeles en betydelig militær makt. En regner at de har 190 divisjoner paa estfronten. Det er sannsynlig at offensiven laar gaar ut paa aa tildele russerne haardest mulige slag. Tyskerne har eiensynlig oppgitt aa kunne ødelegge den tyskkxxxxxxx røde arme.

I 1941 begyndte tyskerne sommeroffensiven den 22. juni, ifjor var de komne igang for alvor den 28. juni. Utsettelsen laar er ennaa mer paafallende. Antagelig tok det tid aa sette opp nye avdelinger. Men hovedårsaken til forsinkelsen var ganske sikkert sammenbruddet i Tunis. Tyskerne synes aa ha vært mindre sikre paa resultater i est. De maatte vere forberedt paa russisk offensiv hvor som helst paa strekningen Leningrad-Svartehavet. Og de maatte vente og se hvad de allierte vilde foreta sig i vest. - Ifjor kom tyskernes offensiv i omraadet Voronesj-Svartehavet, laar i omraadet Orel-Karkov. Tyskernes angrep kom ikke uventet paa russerne. Den tyske frontlinje har her to fremspring.

Tyskerne aapnet angrepet med 30 divisjoner, de haapet aapenbart aa kunne bryte igjennen, støttet av sine Tiger-tanks. De synes aa forsøke sig paany med lynkrig som brakte saa gode resultater i 1940. Tyskerne har nokk betydelige reserver infanteri, men de er aapenbart ikke lenger overlegne i luften. Det synes vere vanskelig for dem aa faa frem reservene. En regner at tyskerne paa estfronten hadde 2 000 fly i første linje. Paa en uke har de tapt 1 100 fly og over 2 000 tanks. Angrepet lengst mot nord brakte ingen resultater. I syd lykkedes det tyskerne aa faa en kile inn i de russiske stillingene. Det har vært nevnt at angrepet kunde bety en offensiv mot Moskva. Men sannsynligvis er tyskernes maal vere begrenset, - nemlig aa forkorte frontlinjen. Fronten synes iferd med aa stabilisere sig.

De allierte har aapnet en ny front ved landgangen paa Sicilia. Forut gikk dagelange flybombinger. Sent om kvelden den 9. juli landsattes tropper med glidefly, og tidlig neste morgen kom landgangen. Fly og krigsskib synes aa ha satt kystforsvaret ut av funksjon. Fra klokken 3 til kl. 6 foregikk selve landgangen, - med smaa tap. De allierte satte sig fast paa en 160 km. bred kyststrøms linje. Ragusa er tatt og flere flyplasser. Syrakus og flatehavnen Augusta er tatt. Den 8. britiske arme gaar naa mot Catania., Sicilias nest største by. Den første kritiske periode skulde naa vere over. - En slik landgang er et vanskelig foretakende. Det gjelder aa sikre forsyningerne. En motorisert divisjon trenger 600 tonn forsyninger hver dag. Det er tatt adskillige tusen fanger. En regner at det paa aya staar 300 000 italienske tropper og 100 000 tyskere. En stor del av tyskerne er knyttet til flyvaapnet. Fienden regnes aa ha 7 a 8 motoriserte divisjoner. Det er mulig de vil sette igang utsattxxxxx motangrep. De viktigste veiene gaar langs kysten. De sterkeste stillingene ligger i nordvest ved fjellene i Messina-omraadet. Det er daarlig med samferdselslinjer i det indre av landet. Vannforsyningen vil vere vanskelig for begge parter. Det fins en rekke flyplasser ved Catania, men sannsynligvis er de ubrukbare etter de kraftige bombingene. En regner aksen har 1 000 fly i middelhavsomraadet. Den italienske floten er delt mellom Spezia og Taranto.

Sicilia har stor strategisk betydning. Roosevelt har slaatt fast at erobringen av aya er første skritt til frigjering av det europeiske fastland.

Fra London.

Etter de første to døgn etter landgangen paa Sicilia har de allierte naadd alle oppsatte maal. Den første avdeling tagne italienske fanger er innkommet. De alliertes tap har hittil vært smaa. Kampene har hovedsakelig paagaatt omkring Kapp Passino -omraadet. Over 2000 skib deltok i landgangen. Allierte fly la et fullstendig dekke over landgangs-omraadet. De fiendtlige mobile styrker staar lenger inne i landet. To flyplasser i Syditalia er angrepet. De første flyene kom overraskende paa aksestyrkene. De allierte er herre over en 160 km. lang kystlinje. Langgangstroppene har faatt kontakt med de luftbaarne tropper.

Den italienske flaaete i Spezia synes aa forberede sig paa aa gaa til sjøs. - Sveitsiske aviser har forundret sig over at Mussolini har anmodet kong Victor Emmanuel om aa tale til det italienske folk. - Den tyske ambassadør har vært i tre timers audiens hos paven.

Budapest: - Begivenhetene i Middelhavet gjør krav paa den største oppmerksomhet, de kan bli avhjørende for krigens gang.

Russland: Etter at den tyske offensiv har vart i nesten to uker ligger selv Kursk langt utenfor tyskernes rekkevidde. Det tyskerne har naadd svarer paa langt nær til innsatsen. Tyskerne er drevet tilbake til sine opprinnelige stillinger. Inntil igaar kveld hadde tyskerne tapt ~~162 tanks~~ paa en uke ialt 2 600 tanks og 1100 fly uten at de har gjort nevneverdig fremgang. Igaar tapte tyskerne 162 tanks og 31 fly.

Igaar ettermiddag kom britiske og norske skib i kamp med fiendtlige styrker. Alle britiske og norske skib kom vel tilbake.

Stimson er kommet til London fra Island.

Paa Sicilia er ankommer meget store forsterkninger stadig. De allierte fortsetter innover sya. - Igaar ble 48 fiendtlige fly skutt ned mot tap av 9 egne.

Det er truffet ordning om samarbeide mellew alle antifascistiske grupper i Italia.

+ + + + +

Arne Ording

Kronikk.

 Aa foreta landgang paa en befestet fiendtlig kyst er vanskelig. Landgangen paa Sicilia forlep dog meget gunstig. Værforholdene her pleier i alminnelighet være gode, men like før landgangen blaaste det opp til sterk vind. Man maatte tenke paa den spanske armadas skjebne. Men vinden ga sig like pludselig som den var oppstaatt.- Flaaten var praktisk talt ikke utsatt for flyangrep. Bare ett landgangsskib gikk tapt. Det ble anvendt en ny taktikk, flystyrkene og flaaten samarbeidet.

Landgangstroppene var sterkt utsatte de første dagene. Men i det første dagn var fienden ute av stand til aa foreta sig et avgjørende angrep. Fienden kunde ikke med sikkerhet vite hvor de allierte vilde lande, de maatte være forberedt. Flaaten kanoner og flyene dekket landgangstroppene. Syrakus ble tatt og Augusta. Kampene er naa blitt haardere, men fienden kan bare utsette erobringen.

Catania har 250 000 innbyggere og er Sicilias nest største by. Den har god havn og flere flyplasser som kan bli til nytte for de allierte. Byen er knutepunkt for vei- og jernbaneforbindelser bl.a. til Messina og mot vest. I Catania-avsnittet har tyskerne samlet størstedelen av sine styrker. Terrenget muliggjør bruken av tanks. Syd for sletten har det paagaatt haarde kamper. Etter Catanias fall vil vel de allierte gaa mot Messina. Flaaten vil kunne settes inn til beskyttelse av kystveien. Det er ogsaa mulig at Montgomery vil gaa mot Midt-Sicilia. Amerikanske styrker har tatt Agregente og Caltanizetta og rykker mot Enna. Meningen maa være aa avskjære Sicilia. 1/3 av øya er allerede tatt. General Alexander har den taktiske ledelse.

Administrasjonen av den okkuperte del av øya er en prøvesten for samarbeidet mellom de allierte i kampen mot fascismen. Lever vedrørende fascismen oppheves, fascismen skal utslettes. Største parten av folket er fattige. 50 % er analfabeter. Appelsiner og svotel er de viktigste utførselsartikler. Arbeiderne i svovelgrupene hører til de verst stillede arbeidere i Europa. - Sicilia har ofte spilt en rolle i historien. Fascismen har aldri slaatt dype retter her. Det kommer melding om at befolkningen ofte er villig til aa hjelpe de allierte. Det er ikke sikkert at stemningen paa det italienske fastland vil bli den samme. Det er kommet flere meldinger om mytteri blandt italienske tropper. Roosevelt og Churchill lever human behandling for dem som overgir sig. Militære sentra paa det italienske fastland er blitt bombet. Igaar ble Rom bombet for første gang. Byen er et viktig jernbaneknutepunkt og hovedsetet for den fascistiske administrasjon. Flyverne hadde ordre til aa skaane Vatikanstaten. Den italienske propaganda er ivrig opptatt med aa forkynne rystende skildringer av hvordan de der maatte overgi sig vil bli behandlet, det tales om forvisning til Sibir og lignende. De mest ytterliggaaende fascister har tatt makten. Scorza bl.a. oppfordrer til kamp for kongehuset og Vatikanet. - Han nevnte ikke Mussolini. Det fryktes at tyskerne ikke vil sende tilstrekkelig hjelp. Tyskerne vil sikkert ikke oppgi Italia. - En regner at tyskerne har 260 divisjoner ialt, dernav 190 paa østfronten, 40 i vest og resten paa Balkan og i Norge. - Hvilke reserver kan de ha? - Sett de har 300 divisjoner ialt, det blir allikevel forlitet. - Det er et stort spørsmål om tyskerne i det hele tatt kan være istand til aa sende forsterkninger til Italia.

 Fra London kl. 19,30, sending paa norsk: (31. m.)

Amerikanske og kanadiske styrker har erobret Enna. Det ble tatt over 40 000 fanger. - Enna er et viktig sambandsknutepunkt. " Enna er hjernesteinen i Sicilias forsvar", sa en italiensk kroniker i radio for en uke siden. - Fienden har litt meget store tap ved Catania. Catania angripes naa fra alle kanter.

I vest er fienden paa hurtig tilbaketog. " Alle bilene ble tatt av tyskerne", sier italienske fanger. - Korrespondenter sier at befolkningen er meget venlig likeoverfor de allierte, men bitre og hatefulle mot tyskerne. Da tyske fanger ble ført ned til kysten ble de pepet ut av befolkningen.

Det var det 13. møte mellom il Duce og Hitler. Det ble ikke sagt noe om det venskabelige forhold.

Paa Kreta har tyskerne henrettet 50 personer.

Mzensk, Veresjilove ved Orel er tatt av russerne. Mellom Kursk og Bjelgorod brøt russerne ned tysk motstand, og de har naa tatt tilbake det tyskerne tok for 14 dager siden.. Russerne gaar frem med betydelig fart.

50 000 polititrepper tyskere har gjort razzia i Polen, og de har bortført 21 000 polakker.

Idag er det Belgias nasjonaldag. - Over 100 belgiske patrioter skytes hver maaned.

+ + +

Fire norske flyvere er tildelt utmerkelser.

Følgende lærere i Halder er oppsagt fordi de ikke heldt idrettskurranser: Fredr. Spryd, Stene Helmgard Aagaard. Predikant Einar Lundbye er arretert.

Den sydlige halvdel av Sicilia er naa i de alliertes hender. Det kommer stadig nye beviser paa daarlige forhold mellom tyskere og italienerne, serlig paa Sicilia.-

Russernes fremgang ved Orel er fra 6 til 10 km. 50 byer er gjenerobret. Ogsaa syd for Issium og syd for Veresjilevgrad er det harde kamper.- Japansk flaaetastasjon paa Kurilene angrepet.

+ + + + +

Fra Metala kl. 20.- Aksestyrkene er paa alminnelig retrett mot Sicilia. - Enna kontrollerer alle veier over Sicilia. Cataniasletten er spærret i begge ender., aksens stilling her begynner aa bli vanskelig. - Caltanissetta er tatt. Italia er blitt flybombet. - Reuter melder at ingen protest er settatt i London fra Paven.

Russerne staar 55 km nordøst for Briansk. Ved Mzensk led tyskerne store tap.

Friskarer fra Montenegro er gaatt til offensiv i Bosnia hver de har tatt noen steder. - Det sies at tre partisandivisjoner har tatt tilflukt i Bosnia.

30 belgiske patrioter har sprengt fransk anlegg ved Liege. - Av 5000 studenter ved Belgiske universiteter skrev 128 sig inn for arbeidstjeneste (tvungen i 6 maaneder). - " Ulven" er hevet til 31 meter og er buksert til landk. - To tyske fly fløi idag over Sverige, da det ble skutt fra land forsvant de.

Fra London kl. 22., sending paa norsk (31-2)

Mussolini og Hitler medtes uten diplomatiske raadgivere for aa drøfte den militære situasjon.

Russerne sender tyskerne deres sommeroffensiv i retur.

Rom radio gir tyskerne skylden for sammenbruddet i Afrika og for at Italia har tapt 800 000 mann i Afrika.

Gayda klager over at de to lovede tyske divisjoner ikke ble sendt. - I Afrika klatret italienske soldater opp paa lastebilene for at tyskerne ikke skulde ta dem. Tyskerne skjet paa italienerne.

I Italia vokser uroen. Den 3. juli talte studentene i Milano om ikke aa fortsette krigen.

Den 16. juli skrey Giornale d'Italia: Den italienske hær kjemper naa i haapet om forsterkninger (av Virgilio Gayda)

Laane og leiehjelpen har naa ydet 1200 milliarder.

Russerne staar naa 14 km. nordvest for Orel. 40 landsbyer ble tatt her igaar. De staar innenfor skuddvidde av Briansk-jernbanen.

Vorosjilovo, 60 km. est for Orel, tatt. Russerne avanserte igaar 10 - 12 kilometer. Stort slag raser ved Vorosjilovgrad.

+ + + + +

23.7.1943

T. T.

2. aarg.

56

Fra London kl. 19,30, norsk send. (31-m)

Palermo er tatt. Voldsomme kamper syd for Catania. - Fra Sofia (Bulgaria) meldes det om store demonstrasjoner, mot regjeringen. - Ved Bjelgorod er tyskerne paa retrett.

Palermo ble tatt kl. 10 igaar. Byen har nær 350 000 innbyggere, og er hovedstaden paa Sicilia. Der er god havn som kan ta baater opp til 12 000 tonn. Flyplassene ved Gerbini er de eneste aksomaktene har igjen, - men de er ødelagt. Hele Vest-Sicilia er tatt, det er ingen tyskere igjen her. - Syd for Catania har Kanadiske tropper hatt fremgang. Syd-Italia er bombet. - Over Sardinia skjet amerikanerne ned 17 aksefly. - Rom ble sterkt skadet mandag. En aksefly Flyplassen i nord er ødelagt. - Lette flaaestyrker seilte igaar 15 mil nord for Messina (gjennom Messinasundet) uten aa møte skib. Landbatteriene var svake.

Noskva sier at at for aksomaktene var Italias 1715 kilometer lange kyst for lang for aa befestes. "Naa vi minne om at Europas kystlinje er 16 000 kilometer".

Fra tysk hold benektes det at Ungarn skal ha bedt om separatfred. - Det benektes at det har vært opprør i Bukarest.

Ved Orel: Paa ti dager er 50 000 tyskere falt. Det meldes at tyske soldater i flere tilfeller har nektet aa kjempe til siste slutt. Tyskerne er paa tilbaketog ved Bjelgorod. Russerne har hatt en fremgang paa 5 - 10 km. siste dag. Bolkhov tatt.

Den tyske offensiv som er falt totalt sammen har skapt dyster stemning blandt tyskerne. Tyskernes hensikt var aa slaa til aa haardt at russerne ikke skulde faa grefter til aa angripe. Det mislyktes. Det psykologiske og militære nederlag er alvorlig for tyskerne.

I Casablanca har det vært en norsk utstilling.

Fjerne Osten: USA-fly angrepet Soerabaja. (Java).

+ + + + +

Fra London kl. 19. sending paa svensk:

Etter at Palermo naa er tatt naa fienden trekke sig tilbake til nordst-siden av Sicilia, til en linje Catania - Etna-sjeen.

Etter at Afrika var tapt aa italienerne: Det var bare ett skritt. - De irnaer formentlig naa at det gjelder Italia. Og at Sicilia vil bli et annet skritt.

+ + + + +

Fra Notala kl. 20:

Palermos fall har forandret hele laget.

Roosevelt har uttalt at de allierte har forsaekt forgjeves aa faa Rom erklært for aapen by, for aa beskytte amerikanske soldater fra den fare som truer en slik forsyningsbasis. Aksen har ødelagt 4 000 kirker, biblioteker og skoler i England. Vi bomber ikke for aa gjere gjengjeld, men for aa beskytte vaare soldater. - Rom er et meget viktig militært sentrum. Herfra dirigeres tropper og materiell søderut. Roosevelt meddelte at han ikk har mottatt noen skrivelse fra Paven.

Paa Littoria-stasjonen ble en mengde jernbanemateriell skadet og ødelagt.

+ + + + +

Fra London kl. 19,30, sending paa norsk.

Tass melder ianledning tyskerne paastand om landgangs-
forsøk ved Vardø at det ikke har forekommet noe saadant landgangs-
forsøk. Nya Dagligt Allehanda skriver i den anledning at tyskerne
hadde bruk for denne propaganda for aa avlede oppmerksomheten fra
katastrofene paa Østfronten. Et gammelt ord sier at frykten
har store øine.

+ + + + +

Fra Moskva kl. 23,45 (23.7.1943)(sending paa svensk)

Tyske fanger forteller at da offensiven mot Kursk begynde
i begynnelsen av maaneden var de blitt forespeilet at paa to dager
skulde Kursk være tatt og tyskerne skulde naa 100 kilometer inn i
russernes stillinger. Det gikk annerledes. Naa staar russerne et
ti-tall kilometer fra Orel. Sletterne her er blitt en veldig kirke-
gaard for den nye tyske teknikken. Slik ser Hitlers sommeroffensiv ut.
Denne maaned har begravet ikke bare Tigres og tusentals tyske
soldater, men ogsaa myten om Hitlers planmessige offensiver.

I Finland har det vært vanskelig for tyskerne aa faa
hverve SS-tropper. Bare i Aabo har de faatt en del mindreverdige
personer- Finske flyvere sendte nylig protest til Mannerheim mot at
tyskerne kontrollerte finske flyplasser hvorfra engelske og russiske
fartøier i Ishavet kan bombes.

Tysklands skyld til Danmark steg i juni til 7 millioner
kroner mot 5 millioner i mai laar (handels-skyld). Berlin har
forlangt at kjøtt- og fett-transporten fra Danmark til Tyskland
skal foreseres.

En stor del av de belgiske studenter har klart aa holde sig
unnaa den tvungne tyske arbeidstjeneste

I løpet av 23. juli har vi i Orielseksjonen (Orelseksj.)
hatt en fremgang paa fra fire til seks kilometer og i Bjelgorod-
omraadet fra seks til otte kilometer fremgang. Ved Vorosjilovgrad strider
av lokal betydelse. I Krasnodaravsnittet har vi bedret vaare
stillinger. - Den 22. ds. ble det tilintetgjort 92 tyske tanks
og 112 tyske fly. Vaar sending er slutt for idag.

DØD AAT DE TYSKE OKKUPANTERNA !

+ + * + + + +

NB: Klokken
er 24,00 midnatt. Oslo Kringkaster slutter sendingen med at
hallowann HALD sier :

"Med dette er dagens sending slutt. Vi hilser vaare
landsmenn ute og heime. Heil og Sæl ."

+
Fy fan !

+

24.7.1943.

T. T.

2. aarg.

57

Fra London.

BBC's militærskyndige Herrick uttaler:
Det blir mere og mere klart hvilket dilemma tyskerne er i.
Hitler visst hvordan fremtiden vilde bli da han i januar laar lot
Goering proklamere at til vaaren vilde offensiven i øst bli gjenopp-
tatt. - Hitler var redd for aa binde sig i Russland før han visste
hvad de allierte vilde foreta sig. Tiden gikk, og i juli ble han nedt til aa gaas til et vildt angre i det
trange omraadet ved Kursk. Maalet var eiensynlig aa rette ut fronten.
Men russerne lot sig ikke overraske. De maltrakterte stygt de elite-
divisjoner tyskerne satte inn. Og saa gikk angrepet i revers. Og
dertil russisk angrep ved Orel. Skulde russerne klare aa ta Orel
vilde det bli et haardt slag mot tyskerne. Ogsaa ved Mius og i
Donetz gaar russerne til angrep. Russerne har oppnaadd sin hensikt,
de har knust de tyske angrep. Og de har tvunget tyskerne til aa
kjempe en mangefronts krig. Det var tyskerne haap aa slaas russerne
i sommer. - En uke etter offensiven ved Kursk kom landgangen paa
Sicilia, og to uker senere er størsteparten av eia paa de alliertes
hender. Invasjonen er et faktum. Tyskerne er nedt til aa anstrenge
sig til det ytterste for ikke aa lide et nederlag paa østfronten.

+ + + + +

Schwarze Korps skriver: i et av sine siste nummer: "Her stiller til
unge tyskere aa gifte sig. Forsiktlige folk
er ofte saa kortsynte. Mar mas huske paa at om ca. 20 aar vil
Tyskland trenge en kraftig her".

Ifølge meldign fra neutral kilde har Italia, Ungarn, Rumenia
henvendt sig til Paven med anmodning om aa undersøke betingelsene
for fred. Paven skal ha nektet aa medvirke.

Tyske og bulgarske kringkasterer er ivrige opptatt med aa meddele
at det ikke skal ha forekommet uroligheter i Bulgaria og Rumenia
En bulgarsk nazileder er drept

En tyskisk avis skriver : - Idag er det Italia som ofres, imorgen
kan det bli en annen.

Igaar ble det sjessatt 4 nye skib i USA, hittil laar er det
bygget 950 skib i USA. - Tysk general Brauer, Kreta, er oppført
sann paa listen over krigsforbrytere, han lot henrette 15 personer
som var uskyldige.

Det siste møtet mellom Mussolini og Hitler var det 13. Det er
opplagt at Mussolini bad om hurtig hjelp. - Igaar bombet britiske og
greske fly Kreta, over 100 fly deltok. - Det bulgarske parlament er
traadt sammen for aa dreffe terrorbevegelsen i Bulgaria. De
deputerte fikk ordre om aa spre optimisme blandt befolkningen. Det
har vært tre flyalramer i Sofia paa fem dager. - Tidningarnes
telegrambyraa melder at sikkerhetspolitiet paa Moss arresterte en
del personer for noen dager siden, blandt dem den svenske general-
konsul. - I Storbritannia er 13 805 kirker og kirkelige bygninger
blitt skadet under de tyske bombetokter. - Det er opprettet for-
binnelse mellom britene og de jugoslaviske friskarer. - De tyskere
russerne tok til fange i 1941 var hovne og lite meddølsomme. - I
1942 var fangene de tok i villrede og tause, i 1943 er de tyskere
russerne tar til fange gledesstrålende, krigen er over for dem.

Goebbels. - Et merkelig dokument er kommet til England, det er
et stenografisk referat av en tale Goebbels holdt
paa en tysk pressekonferanse den 23. september 1942. Talen ble steno-
grafert av en tysk presseman. Goebbels sier her:

"Vaar pressepolitikk kan ikke ta stilling til virkeligheten, den maa ta hensyn til tysk mentalitet. Hvi det er to oppfatninger om en ting, vil den store masse hylde en oppfatning motsatt regjeringens. Der maa bare være en mening. Vi kan bli nødt til aa lyve. Engländerne kan tillate sig aa si sannheten, for de kan si de aldri har tappt en krig. - Tyskland har tappt en krig. Det er mange som minnes 1918. Vi maa gaa forsiktig til verks. Jo lenger krigen varer jo mere trett vil folket bli."

Dette var sagt før El Alamein, før Mareth, før Kursk, før ubaatnederlaget og før de store industrideleggelsler i Ruhr. Naar man sammenholder dette med Goebbels siste artikkel i Das Reich blir den enn mere besynnerlig. - "Vi iøsteser de kommende begivenheter med tillit. Den britiske presse lyver og lager stei om intet. England har ikke mere grunn til aa være tilfreds enn etter Dunkirque da det stod alene truet av invasjon." - BBC tilføier: - Vi minnes 1918 da sannheten om den militære situasjon litt etter litt begynde aa sive ut og von Heydebrandt (?) stod opp i den tyske riksdag og uttalte: Vi er blitt bedratt og ført bak lyset! - Idag sier tusener det til sig selv, ingen tør si det høit.

Italiafronten: - Det var amerikanerne under general Patton som erobret Palermo, de trengte frem dit fra Enna paa 60 timer. - Angrepet paa Enna kom øiensynlig overraskende paa fienden - "Vi saa en tysk lastebil komme mot oss, vi trodde det sku bli kamp, men tyskerne steg ut og rakte henderne i været. Innbyggerne fikk ordre til aa holde sig inne i husene til vi hadde ordnet med myndighet. Det tok ikke mange timene. Deretter strømnet folk ut paa gatene og hilste oss som befriere." - En italiener sa: - Vi har ikke sett andre italienske krigsskib enn hurtiga-gaaende motorbaater som kom for aa hente noen høie myndigheter. - Omtrent 43 000 fiendtlige tropper er naa avskåret vestenfor. Det er bare spersmaal om timer før Trapani faller. Mere enn 3/4 av Sicilia paa de alliertes hender. - Palermo ble tatt kl. 10 torsdag morgen. All organisert motstand vestenfor er brutt sammen. Tiltross for at de italienske tropper er godt utstyrt forsøker de ikke aa hindre de allierte i deres fremrykning. - Over Sardinia skjøt allierte jagere ned 17 aksefly mot tap av 6. Messina bombes dag og natt. - Lette allierte flaaestyrker seilte igaar gjennom Messinastredet og 15 mil nordover uten aa møte fiendtlige skib. De kystbatterier som lot here fra sig skjøt bemerkelsesverdig daarlige. - Jernbaneknutepunktene Foggia, Salerno, Batibaglia paa det italienske fastland bombet. - Den italienske general Leonardi tatt til fange. Han vandret omkring alene. Han unnkom da Augusta ble tatt. Han sa at invasjonen kom helt bak paa forsøret. - En tyskisk avis skriver etter invasjonen paa Sicilia: - Det brygger opp til en hel storm av pessimisme og skrekk paa Balkan.

I Syd-Italia er det ingen større industrivirksomhet. Et tert fjelland. Syd for Neapel finnes det ingen dobbeltsporet jernbane. I hele Italia er det bare 5 jernbaneforbindelser fra vest mot øst. I tilfelle av en invasjon vil forsvarerne ha store vanskeligheter med forflytning av sine militære styrker. De allierte vil staa langt bedre takket være at de kan bruke sjøveien. - Fra baser paa Sicilia kan Rumelia og Ungarn bombes. Oljekildene ved Ploesti vil bli de første, - og Skodaverkene.

Den 9. august 1943 uttalte Mussolini. - Sicilia er Italias geografiske midtpunkt (Afrikakrigen). Sicilia er innbegrepet av fascisme! - Idag da amerikanerne trengte inn i Palermo ble de hilset av befolkningen som befriere. - Paa Sicilia regner en at 50 % av befolkningen er analfabeter.

Om skadene i Rom meldes: - Skiftetomtene ved Littoria og Lorenzo jernbanest. sterkt skadet. Paa førstnevnte sted sprang et ammunisjonstog i luften, mange bygninger ødelagt, paa flyplassen 9 fly ødelagt. Paa Campini flyplass 24 fly ødelagt paa bakken. Den italienske minister for transport er gaatt av, - av "helbredshensyn". Den virkelige årsak til avskjeden, de mange sabotasjehandlingar mot tyske transportar. Direktøren for Herman Goering Werke kommet til Milano for aa ordne med overføring av disse bedrifter.

26.7.1943.

T. T.

2. aarg.

Fra London kl. 11,00, sending paa tysk.

-Hels verden er naa vidne til fascismens sammenbrudd i Italia. Det 3. rike er fullstendig ute av kraft til aa kunne beskytte det italienske folk. I hele Italia har folket vist at det er imot krig og mot tyskerne. Tyskland selv er svært betrengt. Italia skulde ofres for Tysklands skyld. Det italienske folk har endelig jaget vekk sin tyrann, - etter 21 aars. Tyskerne var ikke istand til aa holde det italienske folk tilbake.

Fra Stockholm kringkaster kl. 13,30 (26.7.1943)

Fra Tidningarnes Telegrambyrå: - Rom radio utsende idag en proklamasjon fra Badoglio om beleiringstilstand i Italia. Stunden inte læmplig for manifestasjoner. Folket oppmanas gaa tilbake til sitt arbeide. Offentlige møter er forbudt.

I det utsende manifest heter det: - Arme korpsene er ansvarlige for den alvinnelige orden. Lovene skal holdes. Alle væpnede styrker gaar inn under min kommando. Utgangsforbud fra solnedgang til soloppgang unntatt for prester, leger. - Offentlige lokaler stenges i den tid portforbudet varer. Mere enn tre personer faar ikke samles offentlig eller konferere sammen. Biler og motorbaater kan bare brukes av myndighetene. Trykte oppslag er forbudt, det er forbudt aa signalere med speiler, lys. Alle vaapen maa haas hjemme. Alle maa bære legitimasjonskort paa sig. Dagsavisene kan bare utkomme i ett oppslag. Dørene skal staa aapne, vinduene skal være lukkede. Om nødvendig vil det bli skutt mot overtredere.

Det er bare kommet et kort telegram direkte fra Rom om regjeringsskiftet. Siden igaar kveld har enhver telefonforbinnelse med Rom vært brutt.

New York Radio har sendt en appel til italiensk folk om aa kapitulere uten vilkaar. Det italienske folk kan saa velge selv den regjering det ønsker - utenom fascistisk. Og Italia kan bli et aktet medlem nasjonenes sammenslutning.

Det vil ikke bli noen som helst avslappelse i krigen foreløbig. Paa Sicilia vil operasjonene øke i kraft. Det vil ikke bli noen forandring før Italia har kapitulert.

London uttaler at Mussolinis forsvinnen vil paaskylde krigens gang slutt. Og det vil øke paakjenningen for Tyskland paa Balkan.

Serfronten: Amerikanernes 7. arme har hittil tatt over 50 000 fanger. Kampene ved Catania fortsetter. Bologna og Livorno kraftig angrepet av fly.

Vestfronten: - Hamburg ble to ganger angrepet igaar, siste gang kl. 1 natt. I løpet av 15 minutter kastet RAF ned 2,3 millioner kilo bomber over ubaatverks her. - Ialt 12 britiske fly gikk tapt. Ogsaa andre tyske byer angrepet igaar: Köln, Essen, Kiel, Rostock. Likesaa flyangrep mot Fockerverkene i Amsterdam. Fly mot maal i Frankrik, mot Antwerpen.

Østfronten: - I Orël-området gikk russerne igaar frem 4 til 9 kilometer. Og erobret 30 behodde steder, bl.a. Glassunovka, 74 tyske tanks og 56 fly ødelagt.

USA's vicepresident Henry Wallace: - Vi haaper etterkrigstidens stater vil beskjeftige sig mere med social politikk enn med maktpolitikk.

En kommentator over London kringkaster: Verden er idag vidne til fascismens sammenbrudd i Italia. Det er demokratiens vaapenkraft og kraften i deres ideer som ligger til grunn. Det er de britisk-amerikanske stridskrefters fremgang de siste 14 dager, og det er korrupsjonen innen fascismen. De italienske tropper viser samme holdning som det italienske folk, de er imot krigen, nekter aa kjempe for aa hjelpe Tyskland.

Fra London kl. 15.45, sending paa norsk (31-m) 26.7.1943.

Fra Rom kringkaster ble det søndag kveld kunngjort at kongen og keiseren av Italia har innvilget avskjedsansøkninng fra Benito Mussolini som regjeringssjef og ministerpresident. Til hans etterfølger som regj.sjef og ministerpr. har han utnevnt marskalk av Italia Pietro Badoglio.

Det ble likeledes sagt igaar kveld at Kongen overtar ledelsen som øverste krigssjef. Rom kringkaster nevnte intet om fascismen. Utsendingen sluttet med leve Kongen, leve Italia, hvoretter kongesangen . - Fascisthymnen (Giovanezza) ble ikke spilt som vanlig.

Badoglio gjorde sig kjent under Abyssiniefelttoget hvor han avløste de Bono som gjorde den ene feil etter den annen. Paa 3 maaneder ble Addis Abbeba inntatt. Badoglio innførte gasskrig og bombekrig mot etioperne. Som takk ble han utnevnt til visekonge over Etiopia. I 1936 reiste han til Rom. Da Mussolini erklarte Storbritannia krig ble Badoglio øverskommanderende, men ble senere avsatt og har de siste aar levet tilbaketrukket. - En underjordisk italiensk kringkaster forlangte igaar at Mussolinis medskyldige og saa maa gaa. I flere byer i Italia har det vært blodige sammenstøt mellom italienske og tyske soldater. - Italienske soldater i Milano skal ha fyrt paa en gjenstridig folkemasse. - Det tyske folk fikk tidlig idagmorges meddelelse om Mussolinis avgang. (mandag 26.7.1943). Det ble tillagt at avgangen antagelig skyldes il Duces helbredstilstand. Fra Rom kringkaster igaar kveld ble helbredden ikke nevnt. Mussolini fyller 60 aar kommende torsdag. Han har vært syk noen maaneder, men det kan ikke være sarsaken til hans tilbaketreden. - Møtet mellom Mussolini og Hitler for noen dager siden var det 13. og siste. Musse skulde igaar begynne aa sette Hitlers forlangende iverk. Det var først og fremst fortsettelse av krigen til fordel for tyskerne. Hitler forlangte visstnok at italienerne alene skulde overta forsvaret av Sicilia. Og forsvaret av "Italia" skulde trekkes tilbake til en linje ved Toscana, dvs. Rom og Neapel skulde ofres. Det var siensynlig meningen aa trekke alle tyskere ut av Italia. - General Wilson uttaler: "Kjensgjerningene er tilstrekkelige. Den militære situasjon har vært avgjørende. Italia er ferdig med krigen. Det militære resultat er katastrofalt for tyskerne. Sardinia og Korsika maa oppgis. De syv tyske divisjoner i Syd-Italia staar naa i et fiendligsinnat land." - Paalitelige meldinger gaar ut paa at italienske tropper paa Balkan er begyndt aa trekke sig tilbake. Tyskerne maa skaffe forsterkninger til erstatning. Samtidig med det haarde press paa østfronten. Atlanterhavsmuren ligger 800 km. vekk fra Tyskland. Balkan opp til 1000 km. - Og Norge paa den annen side av Skagerrakk "

I Italia er hele landet erklært for aa være i beleirings-tilstand, over hele landet er det utgangsforbud fra solnedgang til soloppgang. Alle tillatelser til aa bære vaapener inndratt. Fra mange deler av landet meldes det om opprør og blodige sammenstøt. Det begyndte i gaar morges da Musse sku begynne gjennemføre Hitlers krav. Fascisteneskal innordnes i hæren. En kommentator i BBC (i den tyske utsending kl. 12.00 26.7.43): Mussolinis fall betyr sammenbrudd hele fascismen i Italia. Den kommer 6 dager etter siste møte mellom Hitler og Musse. (19.7.43). Man kan gaa ut fra de drøftet militære saker. Det tyske folk fikk vite om Mussolinis fall 6 1/2 time etter at meldingen var sendt ut fra Rom kringkaster. Det staar idag 7 a 8 tyske divisjoner i Italia, isolert i et fiendligsinnat land. Paa Balkan staar det et halvt dusin tyske divisjoner (i dus ?) Krigen skal gaa videre heter det i Badoglios erklæring. Men det italienske folk har protestert mot aa faa Italia som slagfelt. Badoglio staar i samme stilling som siden 1918 andre italienske generalfeltmarskalker.

Under flyalarm i København lørdag 24. ds. ved middagstid kom det til et voldsomt røre da menneskemassene som var ute i det fine været skulde gaa i beskyttelsesrommene. Paa badene nektet de aa forlate sine plasser.

+++++

27.7.1943

T.T.

2. aarg.

59

Fra London kl. 17.00, send. paa engelsk (31-m)

ITALIA: - Det er dannet en ny italiensk regjering som ikke er tilknyttet aksen.
Fra Sicilia meldes det om fremgang i h.t. planen. - Amerikanerne har bombet Wake-ya. - Likesaa er Kiska bombet. (det 4. flyangrep siden juli)

Fra London kl. 1830, send. paa dansk. (31-m)

Churchill har holdt tale: - Jeg kjenner litet eller intet til den nye italienske regjering. Jeg tør intet uttale. Den nye regjering har ikke henvendt sig til oss. Hvis den nye regjering bare vil gaa tyskerne veie har vi intet annet svar enn aa fortsette krigen. Italias betingelsesløse overgivelse skal skje helt og ikke stykkevis. Hvis Italia vil fortsette under det tyske aak vil det ikke innvirke paa krigen. Italia vil i de kommende maaneder bli svartet og brennet merket fra den ene enden av landet til der annen. Utfallet av krigen er gitt. Vi vil ikke forsøke paa aa styre en stor befolkningsmasse slik som tyskerne ved hjelp av "Gaulleitere". - Vi kan vente det vil bli omveltninger. Vi vil la Italia en stund faa koge sin egen suppe. Tysklands høstutsikter synes være meget gode. -

Popolo d'Italiaer forbudt, kontorene stormet og nedbrent. - Corriera della Sera skriver at naa er vi endelig frie. - En annen avis: Et tyve aars mareridt er endt. (Popolo d'Italia var Musse avis). Overlat synges antinazistiske sanger (Piave som tidligere var forbudt) Musses skjebne er ukjent. Italia er sluttet aa sende krigsnyheter. Ialt 20 tyske fly skutt ned over Messinastredet igaar. Over Sardinia a 5 tyske fly skutt ned. Hamburg atter bombet inatt, det 5. angrep paa 4 dagn. Lørdag ble det kastet ned 2 100 tons sprengstoff. - Bombetokt over Hannover, Wesermunde og maal i Frankrik. - Over 50 tyske jagere skutt ned. - ~~xxxxxxx~~ To tusen tons sprengstoff over Essen. Klude i Marstrands maskinverksted København sprengt, sabotasje, sprengladning i kraftstasjonen. Fabrikken laget staahjelm, ggranater. - - Orel: 30 landsbyer befriet.

Fra London kl. 19, sending paa svensk:

Badoglio har forbudt demonstrasjoner, men det demonstreres fremdeles. Det fascistiske storraad herte lørdag for siste gang Mussolini tale. Ingen vet hvor Musse er. Gayda er avsatt. I Tyrkia mener man det betyr sammenbrudd for aksen og at Rumenia, Bulgaria Ungarn vil følge Italias eksempel. I Bulgaria demonstreres mot Filovs tyskvennlige politikk.

Gordel Hull: Mussolinis fall begynnelsen til fascismens tilintetgjørelse over hele verden. Invasjonen av Sicilia brekte mere enn militært nederlag for Italia, den brakte frem i dagen hulheten i fascismen. - Støtningen dyster i Berlin. Folk diskuterer politikk, hvad man ikke har turdet før. Musses fall har virket djupt skakande. - Baseler Nachrichten (Sveits): Mussolinis fall kom som et ~~jordskjækk~~ jordskjækk. - For ett aar siden anbefalte Hitler enhver aa studere fascisismens historie i Italia. - Siste natt Hamburg bombet.

Ialt tapte de allierte (vestma.) 23 bombeplan og 4 jaktplan. Tyskerne tapte 54 jaktplan. - Tre russiske armeer rykker mot Orel. Igaar ble 70 steder befrikk. Bare to steder paa jernbanelinjen Orel - Kursk i tyskernes hender. Russerne staar 6 mil fra Briansk. Tyskerne har igangsatt massebord i et 100 km. bredt belte i Polen. Tusener polakker drept i gaskamre. Tyskerne forbereder forsvarssoner og befrir sig fra den fiendligsinnede befolkning paa denne maate.

"Vi har aa imøtese en synnerlig alvarlig period" - Washington har anklaget 8 amerikanere som har talt i tysk radio for heiferrederi. - Roosevelt vil imorgen kveld holde radiotale av betydning. (Refererer Churchills tale)

Fra London kl. 19.30, sending paa norsk (31-?)

Ingen sov i Milano inatt. - Vanskelig faa igang aviser i Italia etter fascistisk pressedirektorat i 20 aar. - Stampa: Fryktelige mare i tyve aar over. Fordømmer kongen og Badoglio, aksjonspartiet, kristelige sosialister, kommunister. - Popolo d'Italia inndradd, kontoret ransaket, brent (Musseas avis) - Gayda avsatt

Churchill talte i underhuset idag: Mussolinis fall er dbetyr slutten paa det fascistiske regime i Italia - Hele den fascistiske struktur vil vel naa falle sammen, forsvinne fra et folk som som tillot sig i 1940 aa dolke Frankrik i ryggen og som kastet det lille Hellas. Det er en skjebnens tilskikkelse. sig over Fascismens tilintetgjørelse betyr slutt paa kamper, befrielse fra trældom og naar tiden er inne en hederlig plass blandt nasjonene. Da jeg hørte om gatesenene i det vakre Palermo fant jeg det ukløkt av oss aa avskjære oss fra ethvert middel til ordning med det italienske folk. - Vi har hittil ikke faatt noen tilnærmelser fra den italienske regjeringens side. Hvis regjeringen vil la tyskerne faa sin vilje med hensyn til krigen, vil det bety at vi fortsette, ordre er gitt til alle hærforere. Vi bør la italienerne selv gyte olje paa ilden. Det er i italienernes like meget som i de alliertes interesse at det blir hel og full overgivelse og ikke stykke for stykke. - Hvis de fortsetter under tyskernes ank, ingen pardon, Italia vil bli avsvidd og flørret og merklagt fra ende til annen. Vi haaper aa slippe aa bryte ned ethvert uttrykk for den italienske stat. Vi vil faa en uhyre oppgave. Vi vil ikke gaa frem som tyskerne. Vi vil ikke administrere en meget stor befolkning ved aa blande oss inn i den minste detalj., ved gauledere, slikt som tyskerne har rotet sig opp i, ogx eller ved hemmelig politi som har besatt like til de minste stillinger., ved nettverk av spioner. Naar det italienske folk naa sier at de ikke har hatt noe aa si er det bare en unnskyldning. Det kan ikke unnskyldes at et folk finner sig i det i aarevis. Mussolinis fall har forstyrret og formærket fremtidsutsiktene for det tyske nazistyre. Det er i italienernes og de alliertes interesser at Italia tvinges til betingelsesløs kapitulasjon. Italia var en tiendedel av Tysklands styrke. Det tyske voldsherre dømme blir angrepet fra alle kanter. Tyskerne har i eet faatt mange sviende slag i juli maaned. Bombingene har ødelagt meget. Men tyskerne er fremdeles sterke. 700 divisjoner (300?) staar fremdeles under Hitler, bortsett fra leietroppene. Tre kvart av disse er rørlige. De er godt utstyrte. Denne nazistiske krigsmaskin er fremdeles farlig. Riksregjeringen holder det tyske folk som i en skruestikke. Tyskerne har sterke naturlige festningsanlegg i mange okkuperte land. Vi mah ha dette for øie naa naar vi skal ta stilling til begivenhetene i Italia.

Cordell Hull: Fascismen skal ødelegges hvor i verden vi treffer paa den. De alliertes ikke i kontakt med Badoglio. før Mussolini ble styrtet.

Spania: Den nye regjering kom overraskende, bare litt over en uke etter invasjonen paa Sicilia.

Ribbentrops taler, Smitt: Haaper at ikke Italia vil stikke Tyskland i ryggen men fortsette samarbeidet.

Tyskisk Den ene diktators fall faar den annen til aa ryste.

Tyrkisk avis: I april ifjor raadet Hitler alle tyskere til til aa studere fascismens historie i Italia. - Dagens nyheter: Overalt bekymrede ansikter i Berlin, folk diskuterer. - Svenska Pressen (Helsingfors): En enestaaende vinning for de allierte. - Finsk regjeringens forestaaende. Muligens vil socialdemokratene gaa ut av regjeringen. - Wallace: Vi søker en fred som er mere enn et pusterom mellom to kriger. Vi mah fortsette vaar gliørende samarbeide.

Stockholms tidningen: Vil russernes offensive kraft aldri øbbent? Det fjerde aaret behøver ikke nødvendigvis føre til nytt 1918.

Tyskerne er nervøse for alle deler av den 3000 km. lange front i eet. For faa reserver. Massemyrderiene i Lublin fortsetter i Karkov.

NS tar hus: Robsahns forretning, Akers sparebanks gaard. Løken gaard i Valdres er brent ned. Det ble reddet en kasse med nisse-luer stjaalet fra smaapiker. - -

28.7.1946.
28.7.1945.

T.F.

2. aarg.

60

Arne Ordning

Mussolinis fall er avslutningen paa en for-
medelig periode i Italias historie. - Fascismen
i Italia daterer sig fra 1920. De første fax
fascister var en bande hensynløse landskneker.

Kronikk.

Det var like etter forrige verdenskrig. Demokratiet var svekket, likesaa kongemakten. Man var redd for opprer. Fascistenes revolusjon i 1922 lot sig lett gjennomføre. - "Marsjen mot Rom" var en ren parademarsj. Mussolini bygget paa en maktfilosofi hvori inngikk forfølgelse av politiske motstandere og en hensynløs nasjonalistisk agitasjon. Seirene maatte være lettkjøpte og ørerike. Mussolini kunde ikke fordra Hitler og heller ikke likte han tyskerne. Men utviklingen vilde at Italia maatte slutte sig til Tyskland, først som likestillet, senere som vasallstat. Etter hvert maatte Mussolini oppgi sine planer baade for østen og for Mellem-Europa. Mussolini og Hitler støttet i fellesskap Franco. I 1936 kom Aksen, i 1937 Antikomintern og i 1939 militæralliansen. Da Hitler gikk inn i Polen var ikke Italia ferdig til aa gaa i krig. Gjennom Ciano sivet det senere ut at Italia trengte ytterligere to aar til opprustning. Saa kom i 1940 hvad der er kjent som dolkestøtet mot Frankrik. Om høsten samme aar bad Mussolini Hitler om lov til aa faa være med i bombingene av London. - Det var vel like stor overraskelse for Hitler som for Mussolini at ikke Storbritannia den gangen ga opp. - I det sergelige felttoget mot Hellas ble italienerne gang paa gang slått av grekerne.

Italia kom i et fullstendig avhengighetsforhold til Tyskland. Mussolini maatte etterhvert holde opp med aa tale om sine krav paa Savoyen etc. Og saa kom den tid at Tyskland ikke maktet aa beskytte sine vasallstater. De alliertes styrker vokste. Vi fikk Afrikatragedien, og de voldsomme flybombingene, landgangen paa Sicilia. Med landgangen kom krisen for Mussolini. De italienske soldater overga sig i titusener, uten kamp. De første meldinger om befolkningens holdning paa Sicilia ble mottatt med reservasjon. Men det kom flere og flere meldinger som alle fortalte det samme. Befolkningen hilste de allierte som befriere. Serlig i hovedstaden. Palermo var gleden stor.

Mussolini forsøkte sig med ytterliggaaende fasvister (Scorza) Det gikk ikke lenger med systematisk løgnaktighet. Saa kom møtet mellom Hitler og Mussolini som resulterte i Mussolinis avgang sist sendag kveld. Badoglio ble ny regjeringssjef.

Fascismen er ferdig i Italia. Fascismen bygget paa italienske tradisjoner: revertandene, tyranner. - Strebere og opportunister solgte sin sjel til Mussolini. Arbeiderne (som paa Sicilia) var antifascistiske. Garibaldi's navn levet. Og Matteottis. Virkelig heten viste at krigen bragte Italia fryktelige ulykker. Badoglio har alltid vært personlig motstander av Mussolini. Det sies at i 1922 skulde Badoglio ha tilraadet kongen aa sende tropper mot fascistene. Ministrene i Badoglios regjering er helt nye navn, unntatt utenriksministerens, en kjent professionell diplomat. Badoglios første oppgave blir aa sikre ro og orden. Tross forbud har det vært store antifascistiske demonstrasjoner. Regjeringen har store vanskeligheter. I sieblikket er det ikke klart om Badoglio ønsker aa fortsette krigen. Hvis Italia ikke gaar med paa hvad Roosevelt og Churchill kalte øreffull kapitulasjon, vil krigen fortsette. Bare ganske kort tid vil Italia kunne fortsette krigen. Det vil bety nye og større ødeleggelser. Tyskerne forsøker aa hindre Italias kapitulasjon. Det er bare tidspersmaal naar Sicilia faller. Faar de allierte flybaser i Nord-Italia kan nye industridistrikter bombes. Tyskerne mah erstatte italienske soldater paa Balkan, i Frankrik. Tvilosnt om tyskerne har tilstrekkelig med tropper i Syditalia. De mah ogsaa verge sig mot den fiendsinnede italienske befolkning. - Mussolinis avgang har gjort

et sterkt inntrykk i Tyskland. Tyskerne saa saa uvilkaarlig
komme til aa tenke paa Østerrikes sammenbrudd i 1918.
Mussolini bygget paa illusjoner
Man saa sande det gamle ord : Intet diktatur overlever
et militært nederlag.

* * * * *

28.7.1943.

T. T.

2. aarg. 61

Fra London kl. 12,15, sending paa dansk:

Italia: Tross forbudt fra Badoglio demonstrerer store folkemasser.
Fascistene er blitt plyndret for store mengder fødevarer.
Mussolinis slagord var : -Gaar jeg frem saa følg mig, gaar jeg
tilbake saa drep mig. - -

Amentola-plassen i Milano er blitt oppkaldt etter Matteotti.
Rom Radio sier at det er intet moralsk sammenbrudd. - - Flere
fascistaviser er gaatt inn. - Lavore Fasciste er blitt til Lavore
Italiana, og Alla Littoria kommer ut med navnet Alla Roma.
Gestapo flykter til Tyskland, nattetider og i hemmelighet.

Det meldes om voksende politisk uro. Monarkistene er under
sterkt oppsyn.

Fra Spania meldes det om muligheter for aa komme til
enighet med kommunistene (i Spania). Franco-regimet er forskjellig
fra det fascistiske. Falangestyret understrekes. -

De allierte staar ca. 120 km. fra Messina. Tyskerne fortz
setter aa dra i Pramper over Messina., - og luftveien. Flyangrep
Messina igaar.

De italienske divisjoner paa Sicilia har mistet sin
kamplyst. Sannsynligvis staar det 40 divisjoner (italienske)
paa Balkan. Der er intet som kan hindre disse fra aa reise hjem hvis
de selv vil.

Hitler vil snaarest hjemkalle de tyske tropper og embedmenn
i Italia.

Inatt var det et meget sterkt angrep paa Hamburg av RAF.
16 tyske fly ble skutt ned.

Ingen fiendtlige fly over England inatt.
Hamburg er blitt bombet 5 ganger i løpet av 48 timer. Det
brente der to og et halvt døgn etter det første angrep.

Tyske soldater skulde i mars sendes fra Reims til est-
fronten. Nektet gaa inn i toget. (en hel enhet) . Offiserene
truet med revolver. Store vanskeligheter med aa faa toget igang.

* * * * *

Fra Motala kl. 9,00 formiddag.

Russerne har forbedret sine stillinger
i Leningradområdet og i Donetz, de har hatt fremgang ved
Orel. Mandag ble 90 tyske tanks tatt og 44 tyske fly ødelagt.

Maliski er utnevnt til vise-kommissarie.
Italias utenrikspolitikk blir uforandret. Krigen skal fortz-
sette. Mussolini er frattatt sine rettigheter som ridder av
Annunciataordenen.

Sveriges utførsel til Finland for 2. halvår 1943 skal bli
paa 2 millioner kroner.

Eden vbesvarte nektende et spørsmål om Italia skal faa igjen
koloniene etter at det har sluttet fred.- Ungarske riksdag holdt
mete igaar i 18 timer.

Daily Mail tror at monarkistene i Spania har i sinde aa
styrte Franco, med Gil Robbles som leder.

Mycket sterkt RAFangrep mot Hamburg og Ruhr.

* * * * *

Fra London kl. 06,30, sending paa norsk. (kl. 6,30 fm.) (49-m)

Uroen i Italia fortsetter. Fascistsymboler fjernes. Churchill
har tilbudt Italia valget mellom overgivelse eller fred. Rom kring-
kaster sier at krigen vil fortsette. og at fascismen er forsvunnet.
Gestapo flykter fra landet, civile italienere og japanere staar i ke
for aa faa visum.

"Mitt raad er aa faa italienerne selv til aa gyte olje paa
ilden og sette fart i begivenheterne.", sa Churchill. - I Milano,
Romo og Rom har bevopnede soldater forsøkt stoppe antifascistiske

demonstrasjoner. - I enkelte deler av landet har Badoglio liten kontroll, eller ingen. Skjønt Rom kringkaster Badoglios ord at krigen skal fortsette, har nasjonen kastet overbord alt det som tvinger den til å fortsette. Krigen, Mussolini falt etter at Hitler hadde ansett Sør og Midt-Italia for uholdbare. Forsvaret skulde styrkes i Podalen, alt sønnenfor skulde ribbes. Det Fascistiske storraad traadte sammen lørdag. Tidlig sendag morgen stemte 6 for og 19 mot Mussolini. Sendag kveld fikk Mussolini avskjed. Scorza er satt i husarrest. Fascistene i Rom gjorde motstand men Badoglio sendte tropper mot dem. Overalt i Rom er det vill begeistring og demonstrasjoner mot krig. Italia kan ikke lenger frykte tyske bombeangrep, tyskerne er ikke i stand til det.

De Gaulle: For Frankrik er Mussolinis fall en første tilbakebetaling.

Moskva: Hitlers krigsvogn fortsetter med et brukket hjul. Krisen i Hitlers leir blir tydeligere og tydeligere.

Franco (i kabinettmøte): Forskjellen mellom den fascistiske styreform i Italia og styreformen i Spania er av fundamentell art.

Vatikanet talte om mennesker med gal mentalitet som kommer til makten. Paven misbilliger alle som lar i - en - mann raade over nasjonen, - sa taleren.

9/10 av Sicilia er naa paa de alliertes hender. Amerikanerne har naadd frem til St. Stefano. - Tyskerne drar i lektere over Messina=stredet. Allierte fly bomber. - Britiske ubaater har i Middelhavet senket 23 (23) transportfartøier.

Otte armeer trekker sig sammen om Orel. Russerne frem 4 - 6 km. Det kjempes paa Leningradfronten.

Den tyske kroniker general Dittmar: De alliertes tallmessige overlegenhet i folk og materiell beyrder Tyskland med nye problemer.

Maiski utnevnt visekommisær. Hitler sa i april ifjor om Italia : Ingen av oss kan frigjøre uten aa bli dypt grepet følge den kamp som er saa lik vaar egen.

BBC: luftmedarbeider: Stillingen i luften er allerede meget alvorlig for Tyskland. hvis de allierte faar baser i Nord-Italia. Tyskland vil da være ute av stand til aa flytte tungindustrien fra Ruhr. Fra Nord-Italia til Skoda er det 320 kilometer. Tyskland har sannsynligvis utbygget tungindustrien estpaa. Det vil bli en utholdelig paakjenning for Luftwaffe. Det vil bety forvirring. Industrien i Østerrike og Tsjekoslovakia er av største betydning for Tyskland naa. Forsvaret av Østerrike er uadskillelig knyttet til Italia. I Sicilia kjemper tyskerne en baktroppsaksjon, for aa redde sin industri, for aa redde sig selv. (Rupert Downing) Sjefen for det italienske telegrambyraa Stefani har begaatt selvmord. Den italienske utenriksminister har hatt samtale med den tyrkiske sendemann. - " Italia staar enig, krigen fortsetter".

Utsending fra kringkasteren i Vatikanet fordømmer diktaturet som regjeringsform.

Fra Motala kl. 9,00: Kronprins Olav har sagt at det er tusenvis av nordmenn som har tatt sig over havet til England. - Idag formiddag var det umulig fra Stockholm aa komme i telefonforbinnelse med Rom. Igaar var det variabelt, man kunde faa stats-ll. - Idag formiddag var det brudd.

Fra London kl. 15,45, ~~XXXXXXXXXXXX~~

Over hele Italia demonstrerer store menneskemengder mot tyskerne og mot fascistene og for freden. Det raves matvarer fra villaaer tilhørende fascistene. Den gamle Corso Vittore Emanuele i Rom er omdept til Corso Matteotti.

Det er sendt melding til det italienske folk fra London: Tyskerne og fascistene kan muligens forsøke senke italienske skib, vær paa vakt. - Stemningen i Tyskland trykket, sier svenske aviser. Hitler har ikke sendt lykønskning til Badoglio.

Svenska Dagbladet forteller at org. Todt sendes sydover for aa bygge festninger i Podalen. Hitlers mening er aa ta opp kampen der men forinden ribbe den del av landet som ligger sendenfor.

+ + + + +

Fra London kl. 19,00, sending paa svensk (31-m).

Det ble utspilt heftige sener i det fascistiske storraads møte. Mussolini hadde taarer i øinene. Motstanden mot Mussolini anførtes av Grandi og Ciano. Mussolini erklærte Ciano for en urels ~~XXXXXXXX~~ forreder. - Motløshet i Tyskland, avisene utseldes paa kort tid.

"Jassa er det virkelig kommet saa langt", sier folk. - Paa presse=~~XXXXXXXX~~ sammenkomsten i Berlin sa den tyske talsmann Smitt med berøknad nonchalans : - Hvor Mussolini er? Jeg vet ikke. Kanskje har han daarlig helse, kanskje mavesaar. - Berlin ser ingen som helst anledning til uro, skrek Smitt tilslutt.

Tyrkisk redaktør: Tyrkia gler sig at Mussolini er borte. Colessano Polizzia er tatt. De allierte rykker mot St. Stefano. Utenfor Catania sprenger tyskerne sine forraad. -RAF har rettet et voldsomt angrep mot Hamburg, det 6. paa tre døgn. 18 bombeplan saknas.

Russerne staar 8 km. fra jernbanen Orel-Briansk. Seksjoner av banen er sprengt, trafikken er stanset. - Russerne staar 40 km. sydøst for Leningrad. - Gresk guerilja har ødelagt en tysk konvoi. VisePresidenten i Slovakia er rømt fra landet. - Transocean melder om strenge aatgjerdet mot monarkistene kontra falangistene. Bulgaria har okkupert en del av Grekenland, til elven Vardar.

+ + + + +

Fra London kl. 19,30, sending paa norsk (31-m)

Fem partier i Italia har forlangt at Badoglio skal fremlegge sitt program. - Stampa (Torino) er blitt hovedorganet for kommunistene og socialistene. Det var Stampa som først forlangte fred. - Paa enkelte steder har den fascistiske milits gjort motstand.

Tyske tropper og Todt strømmer sydover gjennom Brenner=Passet. til Posletten meldes fra Aftenbladet. De italienske arbeidere i Tyskland har faatt ordre om aa reise hjem. - Ifjor var der i Tyskland 330 000 italienske arbeidere, for kort tid siden 270 000.

Tyskerne vil føre den italienske flaae fra Spezia til Toulon. Italienerne vil muligens forsøke senke den italienske handelsflaae.

Mussolini graat av sinne da han fremla Hitlers krav om aa ribbe Syd-Italia for mat og ødelegge alt. Oppsiktsvekkende oppbrin i det siste møte i det fascistiske storraad. De skjeldte hverandre ut.

Churchill: - Det er ikke kommet noe svar fra Italia, hvis da Mussolinis ~~XXXXXX~~ forsvinnen er et slags svar. Sanomack, Slovakia-quisling er forsvunnet.

Russerne frem 4 - 6 kilometer, i Donetz tyske motangrep slaatt tilbake.

Kl. 3,30 inatt vil Roosevelt holde en viktig tale.

+ + + + +

Fra London kl. 12,00, sending paa tysk.

Av Roosevelts tale: Naa hjelper vi italienerne paa Sicilia. For første gang paa aar faar de beholde hvad de avler, det blir ikke lenger stjålet fra dem. - For seks maaneder siden planla vi landgangen paa Sicilia. Det deltok 3 000 skib og 160 000 mann. - I 1943 bygget vi 19 millioner tonn (skib). I 1944 skal vi komme opp i 21 millioner tonn.

Fra idag er ikke lenger kaffe rasjonert i USA.

+ + + + +

Fra Notala kl. 13,30.

Japanerne taper flere fly enn de kan erstatte. Algier radio melder at tyskerne begynner aa ødelegge sine militære anlegg ved Catania. - Mussolini og hans bande skal straffes.

+ + + + +

Fra London kl. 14,00, sending paa tysk. (31-m)

Demonstrasjoner over hele Italia. I Milano er det værst. Alle banker er stengt i Milano, ~~arbeidernes~~ arbeiderne faar ikke lenger lønn.

Svenske aviser sier at all forbindelse mellom Tyskland og Italia er brutt. - Juntaen traadte igaar sammen.

Flyfabrikkene i Kassel ble bombet igaar av RAF. - Nesten tre millioner kilo sprengstoff kastet over Hamburg tirsdag av RAF.

Av Roosevelts tale: Dette er det første brudd i aksen. De allierte har militær overvekt. Hitler ga ikke hjelp til Mussolini. Han følte spillet var tapt. Mussolini vil bli straffet. Ingen forbryter vil kunne trekke sig tilbake. Ikke et spor av fascismen vil vi taale bli tilbake.

+ + + +

Fra London kl. 15,45, sending paa norsk (31-m).

Eisenhower har sendt et opprop til italienerne: Hvis dere slutter med aa hjelpe tyskerne vil vi fri dere fra deres plageaander. - Befolkningen i Italia er stadig mer utaalmodige, Badoglio er for sen til aa avslutte krigen. - Serlig i Milano: Fred, Frihet, roper de. Alt arbeide er innstillet der.

Noen fascister hadde reddet sig opp paa taket av bygningen tilhørende Popolo d'Italia. De ble truet av mengden. De kastet ned Matteottis morder, og trodde derved at de skulde fri sig selv. Morderen ble knust i gatene. - Rom kringkaster innrømmet i dag morges at det var demonstrasjoner over hele landet.

Den tyske propaganda er i forvirring. Umiddelbart etter Mussolinis fall skrev Das Reich (?) en artikkel om: Mannen som staar urokkelig paa skibsbrua. Redaksjonen fikk ikke tid til aa ta ut artikkelen.

Svenska Dagbladet: Badoglio maa slutte fred.

Tyrkisk avis: Det minner om 1918. Tyskland kan ikke hindre indre uro i Italia og samtidig beskytte landet utenfra.

~~Rommel~~ Voldsomme kamper paa Kanadiernes avsnitt. Polina, Castell Nuovo erobret.

Rommel er kommet til Hellas - Den 24 juli utbrøt det generalstreik i Aten, som protest mot Bulgarias okkupasjon av større del av landet. - Den ungarske regjering har hatt møte i ett trekk siden igaar. - Den spanske regjering har besluttet at 10 000 fanger skal frigis ytterligere.

Russerne har tatt Stanovoje 18 km. sydvest for Orel og ialt 30 nye bebodde steder.

+ + + + +

Fra London kl. 19,30.

To fiendtlige fly skutt ned over Biskaya.
I den siste uke har tyskerne tapt 15 % av de fly de sendte over England.

England tapte 3 % av de styrker som ble sendt over Tyskland.
Siste uke hadde tyskerne 22 000 falne ved Orel. Tyskerne kaster reserver inn, de skal etter ordre fra Hitler holde Orel koste hva det koste vil. Russerne staar naa ved Stisch, den siste jernbanestasjonen før Orel. I nord og syd staar russerne 15 km. fra byen.

Tyske tropper har besatt Fiume og Trieste, ifølge neutrale meldinger. - I Fiume har tyskerne "overtatt" 3 italienske ubater. Mussolinis statue paa Piazza Littorio ble halshugget og slept gjennom gatene. I Milano har italienske tropper gjort mytteri, de nektet aa skyte paa massen. - 10 000 italienske arbeidere i Berlin nektet aa arbeide mandag, forlangte aa faa reise hjem., ifølge Aftenbladet.

Times: Det er ingen tvil om veien Italia gaar, det gaar ut av krigen. Badoglio og kongen kan ikke gaa over til aa bli noen Petain -Lavalregjering.

Man kan ikke oppnaa fred ved aa gjenopprette fortiden.
Situasjonen i Bulgaria blir mer og mer kritisk. Det er som man lever paa en vulkan. En kan vente revolusjon naar som helst.
Gatene koker av ~~opphisselse~~ opphisselse. Antifascistene er populære. En helere fascist ble prylt av folkemassene.

Budapest kringkaster melder om livlig møte i parlamentet.
Tyskerne krever ungarske tropper til erstatning for de tapte italienske.

Das Reich er utkommet uten leder av Goebbels.
Syd-Afrika: General Smuts fikk 107 mandater for aa fortsette krigen mot Tyskland. 43 stemte imot.
20 japanske skib er ødelagt.

Engene fabrikker (Hurum) ble sprengt natt til 16. juni mellom 1/4 før ett til halv to. Den tyske vakt fikk unnsetning av 30 tyskere fra Oscarsborg. Tyskerne trodde det var engelske sabotørtropper. Vaktmannen saa to mann kl. 0,45 og skjøt, derved ble de andre styrker alarmert. - Norsk Svevelsrefabrikk ødelagt, og tankanlegget paa Steillene.

Bensinrasjoneringen paa USA's østkyst er naa saa streng at privatkjøring praktisk talt er opphørt. Rasjoneringen har ogsaa bevirket at det er praktisk talt ikke til aa oppdrive radioapparater, vekkerur, strykejern.

USA's flyproduksjon var i mai 5 % høiere enn i april. - Produksjonen av skib var i mai 2 % høiere enn i april.

RAF over Hamburg inatt, 2000 tonn nedkastet. Det er det 7. luftangrep mot Hamburg paa en uke. 18 fly gikk tapt.
Marskalk Badoglio motsetter sig fremdeles folkekravet om fred.

+ + + + +
Fra London kl, 0,30 , sending paa norsk (49 m) (31.7.43)

Soldater i Milano har gjort mytteri. Kvinner marsjerte gjennom gatene ;Vi vil ha fred. Kommandanten i Milano er avskjediget. Post telegraf, jernbane er under militær kontroll. Mussolini er arrestert. Istria-halvøya er okkupert av tyskerne. - Hittil er det tatt 77 000 fanger paa Sicilia.

+ + + + +